Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »styrkelse af unges muligheder for at opnå bæredygtig udvikling gennem uddannelse«

(initiativudtalelse)

(2023/C 100/06)

Ordfører: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Plenarforsamlingens beslutning	20.1.2022
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
	Initiativudtalelse
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	24.11.2022
Vedtaget på plenarforsamlingen	15.12.2022
Plenarforsamling nr.	574
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	126/1/1

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at gentage de tilsagn, de kom med til COP26 ([1]) om at gøre klimaindsatsen og bæredygtig udvikling til et centralt element i undervisningsplanerne. Det er afgørende at anerkende, at der er behov for at gentænke fremtiden sammen med de unge og udforme en ny social kontrakt, der forandrer uddannelserne på en positiv måde.

1.2. For at nå frem til et paradigmeskift understreger EØSU behovet for en omfattende tværgående tilgang, der sikrer samarbejde mellem de forskellige interessenter, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer. Ungdomsorganisationer og ikkeformel uddannelse spiller en afgørende rolle med hensyn til at øge bevidstheden om og støtte gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling.

1.3. EØSU opfordrer Kommissionen til fortsat at fokusere på unges behov i det europæiske år for færdigheder 2023 og knytte det til bæredygtig udvikling og de udfordringer, som unge står over for i en verden i forandring.

1.4. EØSU glæder sig over Kommissionens koordinerende rolle med at fremme projekter, uddannelse, udveksling af god praksis og kommunikation blandt lærere for at sætte skub i gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling på uddannelsesområdet. Metoder og strategier for uddannelse i bæredygtig udvikling — både teoretisk og praktisk — bør dog udformes på lokalt, nationalt og regionalt plan og tage udgangspunkt i konsekvent forskning og tydelige handlingsplaner. De bør omfatte overvågning, der gør det muligt at foretage løbende forbedringer og udveksle erfaringer.

1.5. EØSU understreger den vigtige rolle, som den sociale dialog og borgerdialogen bør spille i integreringen af målene for bæredygtig udvikling på tværs af uddannelsesniveauer, i formel og ikkeformel uddannelse og i læreruddannelserne for at sikre, at disse indeholder eksplicitte kompetencerammer, der muliggør konkrete læringsmål og vurderingsmetoder.

1.6. EØSU påpeger, at alle skal besidde den nødvendige viden for at bekæmpe klimaændringer, især når det gælder alle de forskellige aspekter af bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion, ansvarlige fødevarevalg, reduktion af madspild og bæredygtig energi. Undervisningen af børn bør understøttes med livslang læring for forældre og medborgeruddannelse. Derudover skal det tilstræbes at nå ud til alle, f.eks. ved at støtte ungdomsledede organisationer på området.

([1]) Co-chairs conclusions of Education and Environment Ministers' summit at CoP26 »Learn for our Planet. Act for the climate«.

1.7. EØSU opfordrer til, at EU-investeringer fokuseres mere på uddannelse i bæredygtig udvikling ved hjælp af EU-midler såsom genopretnings- og resiliensfaciliteten, Erasmus+, Horisont, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+).

1.8. EØSU opfordrer alle medlemsstater til at sørge for bæredygtige offentlige investeringer af høj kvalitet for at sikre, at målene for bæredygtig udvikling integreres i den nationale uddannelse, ikke kun i teorien, men også i praksis, ved at udvikle omfattende læseplaner for at sikre kritisk tænkning og informeret beslutningstagning.

1.9. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at yde effektiv støtte til lærere for at gøre lærerfaget mere attraktivt. Der er meget stor mangel på lærere i Europa, men det kræver dygtige lærere med anstændige lønninger og gode arbejdsvilkår at sikre uddannelse i bæredygtighedsbehov. For at omstille uddannelsessystemet er det vigtigt at sikre lærerne grund- og videreuddannelse af høj kvalitet, lighed og inklusion i uddannelsessystemerne og en innovativ organisering af skolerne.

1.10. EØSU opfordrer til, at unge sættes i centrum for uddannelses- og læringsprocessen. Dette kan opnås ved at mindske bureaukratiet inden for lærerfaget og i stedet fokusere på innovativ pædagogik og et tæt samarbejde med de studerende. Det er i den forbindelse vigtigt at forberede alle lærere på at anvende nye teknologier effektivt og gøre dem klar til nye læringssammenhænge, både inden for rammerne af pensum og på det mere personlige plan. Man bør undersøge, om der kan udvikles en særlig onlineplatform eller et dashboard til udveksling af bedste praksis.

1.11. EØSU opfordrer Kommissionen til i overensstemmelse med målene for bæredygtig udvikling at indføre en europæisk indikator for fattigdomsbekæmpelse og skolefrafald med det formål at tackle uligheder. Den kunne udvikles sideløbende med en global indikator.

2. **Baggrund og kontekst**

2.1. *Behovet for bæredygtig udvikling*

2.1.1. Politikerne, beslutningstagerne og interessenterne på alle niveauer er nødt til at se i øjnene, at der er hårdt brug for en omfattende omstilling fra en ressourceintensiv og lineær økonomi, der er baseret på fossile brændstoffer, til en klimavenlig, cirkulær økonomi. Dette vil medføre store personlige omvæltninger for borgerne og deres fremtidsplaner, især for unge og kommende generationer.

2.1.2. Ruslands krig mod Ukraine har desuden sat fokus på Europas ikkebæredygtige afhængighed af fossil energi, og den grønne omstilling skal således ses i en ny geopolitisk kontekst. For at mindske vores afhængighed er det uundgåeligt og mere nødvendigt end nogensinde at fremskynde dekarboniseringen. I lyset af de nuværende og fremtidige udfordringer udgør 2030-dagsordenen, de 17 mål for bæredygtig udvikling og tilsagnet om ikke at lade nogen i stikken og ikke at forbigå nogen områder en enestående vej til en velfærdsøkonomi, til bedre genopbygning og til at opnå en mere lige, retfærdig, inklusiv, bæredygtig og modstandsdygtig verden.

2.1.3. EU bør inden for den nærmeste fremtid gå foran som et godt eksempel og skabe en økonomisk bæredygtig vej mod en grøn og socialt retfærdig omstilling. For at opnå dette opfordrer EØSU medlemsstaterne og EU-institutionerne til at styrke de unges indflydelse og inddrage dem i beslutningstagningen, tilpasse uddannelserne og beskæftigelsen og mobilisere endnu flere unge. Ifølge FN's *World Programme of Action for Youth until the year 2000 and beyond* ([2]), som FN's Generalforsamling vedtog i 1995, er unge i alle lande både en vigtig menneskelig ressource for udvikling og har afgørende betydning for social forandring, økonomisk udvikling og teknologisk innovation. EØSU påpeger, at de unge er fremtidens ledere. De skal støttes i at få adgang til progressiv innovation og integreres fuldt ud i politikudformningen for at fremme en bæredygtig udvikling.

2.1.4. Formålet med denne initiativudtalelse er at analysere, om og hvordan målene for bæredygtig udvikling er integreret i medlemsstaternes uddannelsesplaner, og at undersøge, om de respektive medlemsstaters tilgang kan betragtes som transformativ uddannelse med henblik på at fremme bæredygtig udvikling ([3]). Derudover indeholder udtalelsen anbefalinger til støtte for Kommissionen og medlemsstaterne i forhold til, hvordan man kan fremme muligheder og overvinde udfordringer for at videreudvikle ungdomspolitikken, samtidig med at det sikres, at uddannelse i bæredygtig udvikling indarbejdes på et tidligt tidspunkt.

([2]) FN — *World programme of action for youth*.

([3]) Der anvendes forskellige termer — udtalelsen henviser til »transformativ uddannelse til fremme af bæredygtig udvikling«. »Uddannelse i bæredygtig udvikling« og »uddannelse i miljømæssig bæredygtighed« anvendes imidlertid uden skelnen på nuværende tidspunkt. Se også ordlisten i bilaget.

2.2. *Det politiske landskab*

2.2.1. I 2015 vedtog FN målene for bæredygtig udvikling som en ambitiøs plan, så verden i fællesskab kunne tackle miljøforringelser og spørgsmål om social og økonomisk udvikling. Uddannelse er omdrejningspunktet for gennemførelsen af de 17 mål for bæredygtig udvikling og de 169 dertil tilknyttede målsætninger, der skal nås inden 2030. Uddannelse er en menneskeret (herunder uddannelse i bæredygtighed) og bør være tilgængelig for alle. Ifølge UNESCO's rapport om gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling er offentlig uddannelse imidlertid ikke gratis for alle og ofte ikke inklusiv. Gennemførelsen af verdensmål 4.7 har derfor vist sig at være vanskelig. Endvidere har mange lande stadig ikke fuldt ud forpligtet sig til at gøre klimaindsatsen til et centralt element i de nationale læseplaner ([4]).

2.2.2. I verdensmål 4.7 hedder det, at underskriverne senest i 2030 skal sikre, at alle lærende skal tilegne sig den viden og de færdigheder, der er nødvendige for at fremme en bæredygtig udvikling, herunder bl.a. gennem uddannelse i bæredygtig udvikling og bæredygtig livsstil, menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, fremme af en kultur præget af fred og ikkevold, globalt medborgerskab og anerkendelse af kulturel mangfoldighed og kulturens bidrag til en bæredygtig udvikling. EØSU's relevante udtalelse om en *EU-strategi for fremme af grønne færdigheder og kompetencer for alle* ([5]) er i overensstemmelse med denne henstilling.

2.2.3. I de senere år har EU-politikkerne i stigende grad fokuseret på miljømæssig bæredygtighed. Den europæiske grønne pagt ([6]), der blev lanceret i 2019, er Kommissionens plan om at gøre EU's økonomi bæredygtig og understreger ambitionen om, at Europa skal blive det første klimaneutrale kontinent inden 2050.

2.2.4. Som led i sin plan for uddannelse som bidrag til den grønne omstilling har Kommissionen foreslået en række initiativer: For det første lanceringen af *Education for Climate Coalition* ([7]), for det andet Rådets nyligt vedtagne konklusioner om fremme af unges engagement som forandringsagenter inden for miljøbeskyttelse ([8]) og Rådets henstilling om læring med henblik på den grønne omstilling og bæredygtig udvikling ([9]). For det tredje er der udviklingen af en europæisk kompetenceramme for klimaændringer og bæredygtig udvikling ([10]).

2.2.5. Den 4.-5. april 2022 understregede Rådet for Uddannelse, Ungdom, Kultur og Sport den vigtige rolle, som sport spiller inden for uddannelse i bæredygtigt miljø, og anbefalede at »*finde metoder til at fremme uddannelse i bæredygtig udvikling og opbygning af en følelse af miljøansvar og samfundssind blandt sportsklubber, idrætsforbund og andre interessenter på sportsområdet*« ([11]).

2.2.6. Det europæiske ungdomsår 2022 har desuden til formål at fremme de nye muligheder og perspektiver, som den grønne og den digitale omstilling giver. Disse omstillinger bør være inklusive og fokusere på at integrere unge med færre muligheder og grupper af sårbare unge. EØSU opfordrer Kommissionen til fortsat at fokusere på unges behov i det europæiske år for færdigheder 2023 og knytte det til bæredygtig udvikling og de udfordringer, som unge står over for i en verden i forandring.

([4]) UNESCO Global education monitoring report, 2021/2: non-state actors in education: who chooses? who loses?

([5]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om en EU-strategi for fremme af grønne færdigheder og kompetencer for alle (initiativudtalelse) (EUT C 56 af 16.2.2021, s. 1).

([6]) Den europæiske grønne pagt.

([7]) Kommissionen — Education for Climate Coalition.

([8]) Konklusioner vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet — Fremme af engagement blandt unge som forandringsaktører for at beskytte miljøet (EUT C 159 af 12.4.2022, s. 9).

([9]) Rådets henstilling af 16. juni 2022 om læring med henblik på den grønne omstilling og bæredygtig udvikling (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 1).

([10]) Guia Bianchi, Ulrike Pisiotis, og Marcelino Cabrera Giraldez, GreenComp: the European sustainability competence framework, redaktører Yves Punie og Margherita Bacigalupo, EUR 30955 EN, Publikationskontoret, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-46485-3, doi:10.2760/13286, JRC128040.

([11]) Konklusioner vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om »sport og fysisk aktivitet — en lovende løftestang for adfærdsændring til gavn for bæredygtig udvikling« (EUT C 170 af 25.4.2022, s. 1).

2.2.7. Det er vigtigt, at EU-investeringer fokuseres mere på uddannelse i bæredygtig udvikling ved hjælp af EU-midler såsom genopretnings- og resiliensfaciliteten, Erasmus+, Horisont, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+). Bekæmpelse af tab af biodiversitet, forurening og klimaændringerne er en af de fire overordnede prioriteter i det nye Erasmus+-program for 2021-2027 sammen med inklusion, mangfoldighed, digital omstilling og deltagelse i det demokratiske liv. EØSU glæder sig over, at der også vil blive tilskyndet til onlinemobilitet i Erasmusprogrammet med henblik på at reducere CO_2-aftrykket.

3. **Ungdom, uddannelse og bæredygtig udvikling**

3.1. Der skal tages højde for betydningen af udvikling af færdigheder inden for modvirkning af og tilpasning til klimaændringer samt i den cirkulære økonomi i forbindelse med omskoling og opkvalificering af unge. Arbejdsmarkedets parter (arbejdsgiverforeninger og fagforeninger) og civilsamfundsorganisationer spiller en central rolle med hensyn til at fastsætte faglige og erhvervsmæssige jobprofiler og -standarder og i integrationen af bæredygtighedsaspekterne i lærlingeuddannelser og medarbejderuddannelse. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet hjælper unge med at tilpasse sig overgangen fra skole til arbejde på en måde, der omfatter bæredygtig udvikling. Den rolle, som den sociale dialog og dialogen med civilsamfundet spiller, er afgørende og skal styrkes.

3.2. Unge har brug for digital og social inklusion, uddannelse af høj kvalitet, stabil beskæftigelse, gode arbejdsvilkår, økonomisk overkommelige boliger og støtte i den daglige kamp mod klimaændringerne. Der er behov for mere forskning i og data om klimaændringernes indvirkning på lande, regioner og på det lokale plan for at kunne forudsige, hvilke færdigheder og job der bliver brug for. Selv om der er en alvorlig fødevarekrise i Europa og andre kontinenter, skal de unge lære om alle aspekter af bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion og om at mindske madspild og træffe ansvarlige fødevarevalg.

3.3. Ulighed bør tackles ved at indføre en global og europæisk indikator for nedbringelse af fattigdom og skolefrafald i overensstemmelse med uddannelse i bæredygtig udvikling. Affolkningen af landdistrikterne på grund af manglende jobudsigter og utilstrækkelige uddannelsesmuligheder har altødelæggende virkninger for unge familier. Skolefrafald er et problem i by- og landområderne, og politikker vedrørende arbejdsmarkedet og retfærdig økonomisk vækst skal derfor være effektive for at reducere antallet af personer, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET) ([12]).

3.4. En effektiv gennemførelse af den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet ([13]) og en forbedring af den europæiske kvalitetsramme for praktikophold er afgørende, når det gælder uddannelse i bæredygtig udvikling.

3.5. EØSU mener, at der i betragtning af disse spørgsmåls omfang, kompleksitet og umiddelbare karakter er behov for en styrket og bedre koordineret indsats fra EU's og medlemsstaternes side, herunder for at forbedre uddannelsen i bæredygtighed, hvilket nu er afgørende. Dette omfatter også uddannelse i brugen af bæredygtig energi. EU's og medlemsstaternes uddannelsespolitikker skal konsekvent overvåges og kortlægges, og lande og organisationer bør udveksle god praksis. I centrum af uddannelse i bæredygtig udvikling står humanistiske værdier med fokus på tilegnelse af viden og skabelse af afbalancerede praktiske løsninger under hensyntagen til miljømæssige og sociale konsekvenser.

3.6. Lærere og forældre spiller en afgørende rolle i uddannelse i bæredygtigt miljø. Lærere og undervisere skal støttes med grundlæggende og løbende faglig uddannelse af høj kvalitet i bæredygtighed. EØSU's udtalelse om *en EU-strategi for fremme af grønne færdigheder og kompetencer for alle* ([14]) understreger den vigtige pointe, at alle har brug for viden for at kunne bekæmpe klimaændringerne. Forældres livslange læring og borgernes uddannelse er afgørende og bør styrkes gennem inddragelse af alle, bl.a. ved at støtte ungdomsorganisationer på området.

([12]) NEET er en forkortelse for »Not in Education, Employment, or Training« (»Ikke i beskæftigelse eller under uddannelse«) og henviser til en person, der er arbejdsløs eller ikke er under uddannelse eller erhvervsuddannelse.

([13]) Rådets henstilling af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet)EUT C 153 af 2.5.2018, s. 1).

([14]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om en EU-strategi for fremme af grønne færdigheder og kompetencer for alle (initiativudtalelse) (EUT C 56 af 16.2.2021, s. 1).

3.7. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at yde effektiv støtte til lærere for at gøre lærerfaget mere attraktivt. Der er meget stor mangel på lærere i Europa, men det kræver dygtige lærere med anstændige lønninger og gode arbejdsvilkår at sikre uddannelse i bæredygtighedsbehov. For at omdanne uddannelsessystemet er det vigtigt at sikre lærerne grund- og videreuddannelse af høj kvalitet, lighed og inklusion i uddannelsessystemerne og en innovativ skoleorganisation, der skaber en kultur præget af fred og sikkerhed. Styrkelse af unge med henblik på bæredygtig udvikling gennem uddannelse kræver dygtige fagfolk, der er udstyret med forskelligartede og virkningsfulde værktøjer. Dygtige lærere vil vide, hvordan de i deres daglige arbejde bedst kan udnytte Pariserklæringen ([15]) og Osnabrückerklæringen ([16]) om erhvervsrettet uddannelse, der fremmer medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkediskrimination inden for uddannelse.

3.8. Europas unge udgør en uvurderlig menneskelig kapital og en kilde til innovative idéer med deres kreativitet, entusiasme og energi, og de spiller den største rolle, når det gælder om at fremme en bæredygtig udvikling i EU's medlemsstater nu og i den nærmeste fremtid. EU's medlemsstater har således et stort uudnyttet potentiale for at sikre handling. Ungdomsorganisationer og ikkeformel uddannelse spiller en vigtig rolle i forhold til at støtte bæredygtig uddannelse og læring.

3.9. EØSU opfordrer til, at unge sættes i centrum for uddannelses- og læringsprocessen. Dette kan opnås ved at mindske den administrative byrde i lærerfaget med fokus på innovativ pædagogik og et tæt forhold til eleverne og ved at forberede alle lærere på, hvordan man anvender nye teknologier i pædagogisk øjemed og i nye læringssammenhænge, hvad enten det er som en del af læseplanerne eller i deres eget liv. Transformativ undervisning kræver transformative lærere, transformative færdigheder og transformative borgere. Lærere og undervisere har brug for tilstrækkelig tid, plads og ressourcer til at kunne gennemføre den praktiske og tværgående tilgang til uddannelse i miljømæssig bæredygtighed med udgangspunkt i effektivt samarbejde blandt interessenterne. Dette er et multidisciplinært emne med en tværfaglig pædagogisk tilgang, der dækker alle discipliner inden for uddannelse og erhvervsuddannelse.

3.10. Det er glædeligt at bemærke, at unge allerede bidrager til den bæredygtige udvikling i deres hjemlande og til de internationale klimamål med deres miljøvenlige tankegang og desuden aktivt tilslutter sig de internationale netværk af ungdomsbevægelser, der har til formål at bevare naturen og bekæmpe klimaændringerne. Vi skal reagere på dette ved at tilpasse alle uddannelsessystemer til at give plads til transformativ uddannelse. Dette vil give flere unge mulighed for at fokusere deres indsats på de transformative forandringer, vi har brug for. Ifølge den nylige IPCC-rapport er transformativ læring afgørende, fordi det bidrager til at skabe både fælles bevidsthed og kollektiv handling ([17]).

4. **Bæredygtig udvikling skal ses som en løbende og omfattende læringsproces**

4.1. Det er vigtigt at anerkende, at en bæredygtig udvikling af staten og samfundet ikke kan eksistere uden konstant læring og tilegnelse og forståelse af nye erfaringer. I den forbindelse skal den bæredygtige udvikling ses som en kontinuerlig proces, hvorigennem samfundet skal lære at leve mere bæredygtigt ud fra et miljømæssigt, økonomisk og socialt perspektiv. Uddannelse i bæredygtighed giver adgang til information, øger bevidstheden og endnu vigtigere opbygger befolkningens evne til at skabe innovation og finde løsninger. Derfor er uddannelse i bæredygtighed afgørende, hvis vi skal ændre vores måde at leve og arbejde på. For at lære unge bevidst at søge løsninger på de mest komplekse problemer med bæredygtig udvikling, som lokalsamfund og stater står over for, er det nødvendigt at udvikle omfattende læseplaner, så de unge bliver i stand til at tænke kritisk og træffe beslutninger på et informeret grundlag.

4.2. Ifølge undersøgelser og forskning udført af Kommissionen i forbindelse med udarbejdelsen af forslaget til Rådets henstilling om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed har kun 13 medlemsstater en klar definition af uddannelse i bæredygtig udvikling eller uddannelse i miljømæssig bæredygtighed. Det er beklageligt, at begrebet »uddannelse i bæredygtig udvikling« og målsætning 4.7 om bæredygtig udvikling ikke anvendes i visse medlemsstater, selv

([15]) Promoting citizenship and the common values of freedom, tolerance and non-discrimination through education Eurydice.
([16]) Osnabrückerklæringen om erhvervsrettet uddannelse som katalysator for genopretning og retfærdig omstilling til digitale og grønne økonomier — osnabrueck_declaration_eu2020.pdf.
([17]) IPCC Sixth Assessment Report, Working Group III report: Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change, s. 2871.

om det anerkendes som en integreret del af verdensmål 4 om kvalitetsuddannelse og en vigtig katalysator for de øvrige verdensmål for bæredygtig udvikling. I de analyserede landerapporter blev der ikke specifikt spurgt til finansiering. Italien, som har givet tilsagn om uddannelse i bæredygtig udvikling, har imidlertid klart udtalt, at manglen på finansiering er en af hovedårsagerne til, at gennemførelsen af uddannelsen i bæredygtig udvikling er gået i stå. Når regeringerne tvinges til at foretage nedskæringer på grund af økonomiske kriser, energikriser eller kriser forbundet med leveomkostninger, er uddannelse — såvel som andre sociale områder — altid en del af ligningen. Manglende investeringer fører til forskellige former for privatisering og asymmetri i systemerne, hvilket undergraver ligheden og den pædagogiske og akademiske frihed.

4.3. Noget andet, der giver stof til eftertanke, er hvorvidt vi har brug for en centraliseret top-down-strategi for at kunne gennemføre uddannelse i bæredygtig udvikling på vellykket vis, eller om der er andre faktorer, der er afgørende for, om uddannelsen bliver en succes. Danmark og Nederlandene har ikke en national strategi for uddannelse i bæredygtig udvikling, men man arbejder aktivt med emnet på skolerne i disse lande. Finland har en national strategi, men frygter, at skolerne griber uddannelse i bæredygtig udvikling meget forskelligt an. Italien har allerede medtaget uddannelse i bæredygtig udvikling i den nationale læseplan, men oplever nogle udfordringer med gennemførelsen heraf på regionalt plan. Frankrig har udviklet en national strategi, som forvaltes af de lokale uddannelsesmyndigheder og gennemføres i alle skoler gennem nationale læseplaner og pædagogiske projekter. På denne måde er alle niveauer involveret, hvilket sikrer uddannelsens succes.

4.4. Et af de afgørende spørgsmål angår prioriteringen af uddannelse i bæredygtig udvikling. OECD har i samarbejde med Kommissionen for nylig offentliggjort forskning ([18]), der kortlægger unges færdigheder inden for miljømæssig bæredygtighed i alle EU- og OECD-lande. Denne nye tilgang til undersøgelser og vurderinger kan sende et positivt signal til medlemsstaterne om at prioritere uddannelse i bæredygtig udvikling. Det kunne være nyttigt yderligere at undersøge forholdet mellem FN's foranstaltninger til fremme af uddannelse i bæredygtig udvikling og OECD's foranstaltninger til støtte for udviklingen af uddannelsespolitik gennem PISA for at se, om de to sæt tiltag hver især påvirker uddannelsessystemerne forskelligt.

4.5. En potentiel hindring er gennemførelsen af uddannelse i bæredygtig udvikling i lande med et føderalt system. Af de nationale rapporter fremgår det, at graden af koordinering mellem det pågældende forbundsministerium og de regionale myndigheder varierer medlemsstaterne imellem — Tyskland kæmper med det, mens Østrig har et netværk, der regulerer koordineringen. Måden, som den østrigske forbundsregering inddrages i bottom-up-initiativerne på, er et foregangseksempel for andre lande.

4.6. Det er vigtigt, at nuværende og fremtidige samfund revurderer, genovervejer og omdefinerer uddannelse ud fra et perspektiv om bæredygtig uddannelse og læring — fra førskole til universitet og derefter — så det i sidste ende omfatter de principper, den viden, de færdigheder, overbevisninger og værdier, der er forbundet med bæredygtighed på de tre områder miljø, samfund og økonomi. En sådan proces bør være global, tværfaglig og omfatte græsrodsinitiativer samt den brede offentlighed og støttes af de respektive regeringer. Gennemførelsen i de enkelte lande skal imidlertid tage hensyn til lokale karakteristika og særlige kulturelle karakteristika.

4.7. Uddannelse i bæredygtig udvikling bør udbrede viden om miljøet og dets tilstand og vise de muligheder, der findes for at tilpasse vores økonomi på en måde, der tilskynder til at prioritere menneskers og planetens velfærd, og samtidig fremme lighed mellem generationerne og bevare det naturlige miljø. Denne tilpassede økonomi bør lægge større vægt på miljøvenlig forvaltningspraksis, skabe muligheder for at fremme en omhyggelig respekt for natur- og kulturværdier og tage værdimæssigt udgangspunkt i det miljøetiske princip om ansvar for bevarelse af miljøet for nuværende og kommende generationer og for bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne.

4.8. En transformativ uddannelse i bæredygtig udvikling bør:

— tage udgangspunkt i de principper og værdier, der ligger til grund for bæredygtig udvikling

([18]) F. Borgonovi, et al. (2022),»«, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 274, OECD Publishing, Paris. F. Borgonovi, et al. (2022), »The environmental sustainability competence toolbox: From leaving a better planet for our children to leaving better children for our planet«, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 275, OECD Publishing, Paris. Dokumenterne blev udarbejdet som baggrund for den kommende publikation OECD Skills Outlook 2023.

— berøre alle tre områder inden for bæredygtig udvikling: miljø, samfund og økonomi

— stimulere livslang og livsbred læring, der fremmer bæredygtige, respektfulde, ansvarlige, proaktive og kritiske samfund

— stå for en uddannelse af høj kvalitet, der støttes aktivt, og som er holistisk i sine metoder

— fremme en tilgængelig rettighedsbaseret uddannelse, der er respektfuld, inklusiv og hylder mangfoldighed

— være globalt orienteret, men også fokusere på lokale spørgsmål og kulturelle karakteristika

— omfatte formel, ikkeformel og uformel uddannelse

— tage højde for, at begrebet bæredygtig udvikling udvikler sig.

4.9. Der findes ingen universelle modeller for transformativ uddannelse i bæredygtighed, og de enkelte lande skal derfor med effektiv inddragelse af relevante arbejdsmarkedsparter, det organiserede civilsamfund og andre interessenter, herunder ungdomsorganisationer, fastlægge deres prioriteter og indsats inden for bæredygtig udvikling og uddannelse. Samarbejdsbaseret skoleledelse og undervisning i medborgerkundskab spiller en central rolle, når det gælder om at skabe skoler med henblik på at forbedre uddannelse i bæredygtighed. Mål, de vigtigste indsatsområder og mekanismer bør fastlægges under hensyntagen til lokale miljømæssige, sociale og økonomiske forhold og kulturelle karakteristika.

4.10. Skabelsen af et uddannelsessystem for bæredygtig udvikling indebærer en omstilling fra traditionel uddannelse til en bæredygtighedsorienteret model, som bør tage udgangspunkt i bred tværfaglig viden, der understøttes af en integreret tilgang til udviklingen af samfundet, økonomien og miljøet. En sådan uddannelse bør omfatte arbejde inden for formel (skoler, universiteter, videregående uddannelsesinstitutioner) og ikkeformel uddannelse (oprettelse af uddannelsescentre, seminarer og rundbordsdiskussioner, brug af medierne osv.) og uformel uddannelse (peer-læring gennem arrangementer, ungdomsudveksling, ungdomsledede projekter osv.). Uddannelsesprogrammer, der integrerer uddannelse i miljømæssig bæredygtighed, skal være tilgængelige og inklusive. Regeringerne er nødt til tidligt at tage den virkelighed, som unge fra ugunstigt stillede miljøer befinder sig i, i betragtning og sikre, at disse grupper inddrages.

Bruxelles, den 15. december 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg